

पेट्रोलियम अँड गॅस वर्कर्स फेडरेशन ऑफ इंडिया (PGWFI)

९ जुलै २०२५ रोजी पेट्रोलियम क्षेत्रातील कामगारांनी सर्वसाधारण संपात का सहभागी व्हावे?

प्रिय कामगार बंधू-भगिनींनो,

भारतातील केंद्रीय कामगार संघटना आणि उद्योग-आधारित महासंघांनी ९ जुलै २०२५ रोजी एक दिवसाचा सर्वसाधारण संप पुकारला आहे. या संपाची मुख्य मागणी म्हणजे कामगारविरोधी कामगार संहिता (Labour Code) रद्द करण्याची मागणी. याशिवाय, इतर अनेक मागण्यांचा समावेश करण्यात आला आहे. संसदेत बहुमत असलेले केंद्र सरकार संविधान, कायदे आणि लोकसभेच्या आवाराचे उल्लंघन करणारे कामगारविरोधी आणि जनविरोधी धोरणे राबवत आहे. आपल्या देशातील कामगार कामगार कायदे साध्य करण्यासाठी जवळजवळ २०० वर्षांपासून ब्रिटिशांविरुद्ध लढत आहेत, जे केंद्र सरकार आता मालकांच्या बाजूने चार कामगार संहिता तयार करून मागे घेण्याचा प्रयत्न करीत आहे. या संहिता कामगारांचे सर्व कायदेशीर अधिकार संपवतील आणि त्यांना गुलाम बनवतील. कामाच्या परिस्थिती, कामाचे तास, किमान वेतन, सामाजिक सुरक्षा, युनियन नोंदणी, वाटाघाटींमध्ये सौदेबाजीचा अधिकार आणि इतर अनेक अधिकार धोक्यात आहेत.

प्रत्यक्षात, जरी संघटना असली तरी मागण्या पूर्ण करणे जवळजवळ अशक्य होईल. दुसरीकडे, कामगार संघटनेने संप करणे शक्य होणार नाही. कारण फक्त १४ दिवसांची सूचना देणे पुरेसे नाही - ६० दिवस वाट पहावी लागेल. सर्व प्रकारच्या उद्योगांना नितीश वृत्ती दिली पाहिजे. बेकायदेशीर घोषित केलेल्या संपात सहभागी झाल्यास तुरुंगवास आणि दंड होईल. जर एका कामगाराने वाद उपस्थित केला तर कामगार विभाग हस्तक्षेप करेल आणि कोणीही संपावर जाऊ शकणार नाही. जर एखाद्या उद्योगात संघटना असेल तर एकूण कामगारांपैकी ५१% किंवा त्याहून अधिक सदस्य असतील तरच तिला मान्यता मिळेल. जर एकापेक्षा जास्त संघटना असतील तर किमान २०% सदस्यत्व असले पाहिजे आणि त्या २०% सदस्यत्वाविरुद्ध एक प्रतिनिधी चर्चेसाठी जाऊ शकतो. या सदस्यत्व संख्येची पडताळणी करण्याची जबाबदारी नियोक्त्यांवर सोपवण्यात आली आहे. पूर्वी, १०० किंवा त्याहून अधिक कामगार असलेल्या उद्योगांमध्ये टाळेबंदी, लॉकआउट किंवा कपातीसाठी परवानगी आवश्यक होती; आता ३०० किंवा त्याहून अधिक कामगार असल्यासच परवानगी आवश्यक आहे. सध्या, आधुनिक युगात, ७०% उद्योगांमध्ये ३०० पेक्षा कमी कामगार आहेत. त्यामुळे, ३०० पेक्षा कमी कामगार असल्यास कामगार संहितेद्वारे कामगारांना काढून टाकणे खूप सोपे होईल. ३०० कामगार नसताना, स्थायी आदेश प्रभावी होणार नाही. या कायद्यात सुधारणा करून, कायमस्वरूपी नियुक्त्या करण्याऐवजी, ते दोन ते चार वर्षांसाठी निश्चित मुदतीच्या रोजगाराच्या नावाखाली रोजगार देतील. कामगार विभाग प्रत्यक्षात ते निष्क्रिय करू इच्छित आहे. या संहितांमध्ये हजारो कामगार-विरोधी तरतुदी समाविष्ट केल्या आहेत. भविष्यात, संहितांमध्ये सुधारणा करण्यासाठी लोकसभेत जाण्याची आवश्यकता नाही - विभागीय अधिकारी अधिसूचना जारी करू शकतात आणि सुधारणा करू शकतात.

म्हणून, कामगार वर्गाचे अस्तित्व जपण्यासाठी ९ जुलै २०२५ रोजी कामगारांचा संप होईल. ज्याप्रमाणे सरकार कामगार संहिता लागू करण्यासाठी सक्रियपणे काम करत आहे, त्याचप्रमाणे कामगार वर्ग म्हणून आपल्याला त्याचा प्रतिकार करण्यासाठी आपली सर्व शक्ती वापरावी लागेल. कामगार संहितेव्यतिरिक्त, आम्ही पाहिले आहे की कामगारांसाठी किमान वेतन अद्याप २०,००० रुपये प्रति महिना गाठलेले नाही. तेल उद्योगातील बहुतेक कामगारांना २१,००० रुपयांच्या कमाल मर्यादेमुळे ईएसआय लाभांपासून वंचित राहावे लागते. कंत्राटदार बदलल्यावर दीर्घकालीन कॅज्युअल कामगारांना त्यांची नोकरी गमवावी लागते, कारण कामावर नोकरीच्या सुरक्षेच्या तरतुदी नसतात. त्यांना ६० व्या वर्षी निवृत्त होण्यास भाग पाडले जाते, तरीही त्यांना निवृत्तीच्या वेळी रिकाम्या हाताने नोकरी सोडावी लागते. पेट्रोलियम क्षेत्रातील कामगारांसाठी स्वतंत्र किमान वेतन व्यवस्था नसल्यामुळे, तेल क्षेत्रातील कंत्राटी कामगारांना अशा असंख्य समस्यांचा मोठा फटका बसतो.

सरकार नफ्यात असणाऱ्या सार्वजनिक क्षेत्रांचे मोठ्या प्रमाणात खाजगीकरण करत आहे. राष्ट्रीय मुद्रीकरण पाइपलाइन (NMP) अंतर्गत देशाच्या मालमत्तेचे खाजगी भांडवलाला दीर्घकालीन भाडेपट्ट्यांसाठी भाडेपट्ट्याने देण्याचे काम सुरू झाले आहे.तेल उद्योगात सुमारे १२,००० किलोमीटर लांबीच्या पाइपलाइन भाड्याने देण्याची त्यांची योजना आहे.आय.ओ.सी.एल. च्या गुजरात रिफायनरीचे दोन हायड्रोजन प्लांट भाड्याने देण्याची बोली प्रक्रिया सुरू झाली आहे. एनएमपी अंतर्गत, २२ विमानतळ आणि ४०० रेल्वे स्थानके खाजगी मालकांना भाड्याने दिली जातील.देशात पहिल्यांदाच, खाजगी क्षेत्रातील व्यक्ती (विकास कौशल) यांची एचपीसीएलच्या सीएमडी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.तेल उद्योगात इतक्या सक्षम व्यक्ती असूनही, खाजगी क्षेत्रातील एखाद्याला वरिष्ठ पदावर आणण्याचा उद्देश काय असू शकतो याचा विचार करायला हवा. कायमस्वरूपी कामगारांची संकल्पना नष्ट होत आहे.एचपीसीएलच्या वायझाग रिफायनरीत सर्व कायमस्वरूपी कामगारांना कार्यकारी पदांवर बढती देण्यासाठी एक करार स्थापित करण्यात आला. अशाप्रकारे,सर्व सार्वजनिक क्षेत्रातील कायमस्वरूपी कामगारांना कामगार संघटनांपासून मुक्त करण्यासाठी त्यांना काढून टाकण्याची इच्छा आहे.जीवनावश्यक वस्तूंच्या किमती वाढल्याने कामगारांचे वेतन कमी झाले आहे. आयएलओच्या अहवालात असे दिसून आले आहे की भारतातील कामगारांच्या वेतनात दरवर्षी सुमारे १% घट झाली आहे. त्याचप्रमाणे, बेरोजगारीचा दर दरवर्षी १-१.५% वाढला आहे, जो मागील सर्व रेकॉर्ड मोडतो. पैशाच्या आमिषाने सरकारने भारतातील तरुणांना इस्रायलसारख्या युद्धग्रस्त साम्राज्यवादी युद्धखोर देशांमध्ये काम करण्यासाठी पाठवण्यास सुरुवात केली आहे.देशातील कामगार भारतीय दंड संहितेच्या कलम १११ (नियार्थ संसिता) चे बळी आहेत. सर्व सामूहिक तक्रारींना गुन्हे मानले गेले आहेत. कामगार वर्गाला एकत्र येण्यापासून रोखण्यासाठी, समाजात जाणीवपूर्वक जातीय विष पसरवले गेले आहे. धर्म आणि जातीच्या आधारे लोकांमध्ये विभागणी केली जात आहे. परिणामी, कामगार वर्गाला सर्वाधिक फटका बसला आहे.

आसाममधील दोन पेपर मिल जाणूनबुजून बंद करण्यात आल्या आहेत.नफा मिळवणाऱ्या जगीरोड पेपर मिल बंद पडल्याने त्याच्याशी प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्षपणे संबंधित सुमारे एक लाख लोकांचे जीवन उद्ध्वस्त होत आहे,तर आता सरकार टाटांच्या भागीदारीसह, सेमीकंडक्टरच्या स्थापनेद्वारे १५,००० ते २०,००० नोकऱ्या निर्माण करण्याचा अभिमान बाळगण्याचा प्रयत्न करत आहे.

राष्ट्रीय कायदा न्यायाधिकरणाच्या शिफारशीनुसार,जर केरळ तेथील पेपर मिल (हिंदुस्तान न्यूजप्रिंट) पुन्हा उत्पादक बनवू शकत असेल, तर आसामने तसे केले नाही आणि त्याऐवजी पेपर मिल्स नष्ट केल्या.हे सरकार सार्वजनिक क्षेत्राच्या विरोधात आहे आणि भांडवलदारांना प्रेम करते याचे स्पष्ट उदाहरण आहे.सरकारच्या नवीन धोरणानुसार,ऑइल एकरीज लायसन्सिंग पॉलिसी (OALP) नुसार,ONGC आणि OIL ने शोधलेल्या १.६४ हजार चौरस किलोमीटर क्षेत्रफळाच्या सुमारे १५० तेल क्षेत्रांचा देशात लिलाव करण्यात आला आहे. त्यापैकी २० हून अधिक आसाममध्ये आहेत.परंतु मुख्य मुद्दा असा आहे की १९७९ मध्ये तेल क्षेत्रांच्या खाजगीकरण प्रक्रियेला सुरुवात झाल्यापासून,खाजगी कंपन्यांच्या कच्च्या तेलाच्या उत्पादनात कोणतीही वाढ झालेली नाही.प्रत्यक्षात ते कमी झाले आहे.सरकार वारंवार दावा करते की कच्च्या तेलाचे उत्पादन वाढवण्यासाठी आणि आयात कमी करण्यासाठी खाजगीकरण केले जाते. तथापि,या विधानात कोणतेही तथ्य नाही.

२०२५ मध्ये केलेल्या तेल क्षेत्रांच्या (विकास आणि नियमन) नवीन दुरुस्तीमुळे तेल क्षेत्राच्या लिलाव प्रक्रियेत परदेशी कंपन्यांना प्रवेश करणे सोपे होईल. सरकारच्या पाठिंब्याने अशा कामगारविरोधी आणि सार्वजनिक क्षेत्रविरोधी धोरणे राबवली जात असताना, आपण निष्क्रिय बसून कामगार वर्गाला गप्प बसू देऊ शकत नाही. जर आपल्याला मालक आणि भांडवलदारांचे गुलाम राहायचे नसेल, जर आपल्याला आपल्या हक्कांचे रक्षण करायचे असेल आणि जनतेच्या संपत्तीचे रक्षण करायचे असेल, तर ९ जुलै '२५ रोजी होणारा सर्वसाधारण संप पूर्णपणे यशस्वी झाला पाहिजे, परिस्थिती कशीही असली तरी. या संपाच्या यशाची खात्री करण्यासाठी आपण पेट्रोलियम क्षेत्रातील युनियन कमिटीच्या बैठका घेऊया, सर्वसाधारण सभा घेऊया,मोर्चा काढूया,पत्रके वाटूया इतर कामगारांकडून पाठिंबा मिळवूया आणि संपाच्या दिवशी आपण जोरदार धरणे धरूया आणि सर्वकाही थांबवूया जेणेकरून सरकारला दाखवता येईल की,तुम्ही भांडवलदारांच्या हितासाठी जे करत आहात ते आम्हाला मान्य नाही.९ जुलै २०२५ चा सर्वसाधारण संप यशस्वी करा.

क्रांतिकारी शुभेच्छांसह,

PGWFI - जनरल सेक्रेटरी नोगेन चुटियाह यांनी PGWFI साठी प्रकाशित केले. २८ जून '२०२५.